

Tar stilling

Foto: Kompani 13

«Potetens parademarsj» er noe så sjelden som en barneteaterforestilling med partipolitisk tilsnitt.

«Which Side Are You On?» sang Pete Seeger i folklåta med samme tittel. Jeg har sangen på hjernen idet jeg forlater Cornerteatret etter dukketeaterforestillingen «Potetens parademarsj». Dette er en forestilling som har blitt til for å markere årets Grunnslovsjubileum, og er en del av Den kulturelle skolesekken. Var det en ting denne forestillingen gjorde, så var det nettopp å ta side.

Vekslende oppmøte

Vi er bare tre stykker i salen (før en familie sniker seg inn etter forestillingen er i gang) denne høyst regntunge dagen i Bergen. De tre dukkespillerne Jan Holden, Jorunn Lullau og Steinar Thorsen ser langt etter folk i korridoren og forteller at det var fullt hus i går. De fortsetter å snakke når de kommer inn i scenerommet og er tydelig brydd over antallet folk, men sier at de kjører forestillingen uansett. Selvsagt, tenker jeg. Vi kunne kanskje klart oss uten den småskuffa talen til gruppa før forestilling. Det er greit ute på gangen, men når de står på scenen synes jeg de bør holde en profesjonell stil. Heldigvis, det dårlige førsteinntrykket til tross, skulle det vise seg at det var en ganske unik forestilling de har satt sammen.

Kompani 13 ble startet i fjor og skal jobbe med figurteatersjangeren. Dukkene er produsert i Dukkenikkernes teaterverksted. Medlemmene har erfaring fra Bergen Byspill, Dukkenikkerne og Vestlandske Teatersenter.

Grunnlovspolitiet angriper

Den lille 40 minutter lange forestillingen er sjangeroverskridende og veksler mellom skuespill, dukkespill, video og foto. Først blir en stor, støvete bok båret ut på scenen. Videre følger dukken Lisa, som vi også ser personifisert på et lerret. Der sitter hun i et vindu og kikker ut. Dukken og jenta på filmen har samme klær. Lisa er en nysgjerrig dukke og kommer i snakk med denne store boka som viser seg å være Grunnloven. Absurd nok er det en potetdukke (med navnet Potatimus) som vokter den (fordi loven også er som en potet og kan brukes til alt). Poteten, som har dårlige ordspill som spesialfelt, informerer jenta om loven, og vil vise henne hvordan den har utviklet seg.

Foto: Kompani 13

Først er det en scene om en jødedukke som blir angrepet av dukkepoliti, der Holden har to politidukker på hendene og kroppen hans utgjør den tredje konstabelen effektivt. De angriper ham, og poteten forteller Lisa at før kunne man ikke tro på hva man ville. Hun blir glad når hun ser at det har endret seg. Flere slike små scener utspiller seg, og det veksles mellom å vise film på klosser og lerret på scenen, og sang og dialog. De små scenene viser hvordan kvinner kjempet for stemmerett, homofile for rett til å gifte seg, og de trommer sammen et lite 17. mai tog. Lisa er glad, før også hun blir angrepet av grunnlovspolitiet og de spør om hun egentlig har lov til å være i landet. Her skjer forestillingens radikale vendepunkt, da det viser seg at Lisa er asylsøker og vinduet hun sitter i er asylmottaket (noe vi har ant gjennom film og bilder på lerretet). Hun henvender seg til Potatimus og lurar på hvorfor hun ikke får være i landet. Den kloke poteten er unnvikende; «det er en vanskelig sak dette» sier han.

Maner til refleksjon

Vi får gjennom noen utrolige vakre tegninger se hvordan Lisa har flyktet til Norge. De svarte strekene på bildene er tunge og triste, øynene tomme for håp. Den morsomme, lettbeinte forestillingen endrer karakter og vender oppmerksomheten mot nåtiden. Nå handler det om mindreårige asylsøkeres manglende rettigheter og forslaget fra regjeringen om å gjøre tigging ulovlig. Flere av scenene er tunge og alvorlige. Det er beundringsverdig at Kompani 13 ønsker å få barn til å reflektere over at mange barn som trenger det ikke er velkommen i Norge. Potatimus gjør det hele også til et konkret spørsmål om partipolitikk, og adresserer de nye lovendringene til Siv Jensen og Erna Solberg.

Foto: Kompani 13

Den fine feiringen av Grunnloven ble drastisk og dramatisk til et spørsmål om dagens politikk. Et radikalt grep, ja visst, men det fungerer overraskende godt. Lisa som blir menneskeliggjort på skjermen og ved voiceover er gripende og effektivt scenemessig.

Dukkene, da spesielt poteten, er svært levende. Forholdet mellom dukken Lisa, og mennesket og faren hennes på film, og endringen fra historiske fortellinger til nåtid er utrolig velfungerende. «Potetens parademarsj» har et kritisk og kreativt blikk på markeringen nå som jubileet går mot sluttet. Resultatet er både morsomt og fullstendig hjerteskjærende.

[Charlotte Myrbråten](#) (f. 1982) er teaterviter, teaterkritiker og prosjektleder på Bergen Offentlige Bibliotek.

[til toppen](#)